

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3494

Vragen van het lid **van der Lee** (GroenLinks) aan de Ministers van Buitenlandse Zaken en van Defensie over *het bericht dat de Franse president Macron Mali waarschuwt Franse troepen terug te trekken* (ingezonden 1 juni 2021).

Antwoord van Minister **Kaag** (Buitenlandse Zaken) en Minister van Defensie (ontvangen 7 juli 2021).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht dat de Franse president Macron Mali waarschuwt Franse troepen terug te trekken?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw reactie op de recente coup in Mali, waarbij de president en de premier werden afgezet door kolonel Assimi Goita?

Antwoord 2

Nederland heeft de recente militaire staatsgreep in Mali ten strengste veroordeeld. Het is buitengewoon zorgelijk dat er voor de tweede keer in negen maanden tijd een militaire staatsgreep in Mali heeft plaatsgevonden. Daarmee is de politieke transitie die het land sinds de staatsgreep van augustus 2020 doormaakt, verder in het gedrang gekomen en is de reeds fragiele veiligheidssituatie verder onder druk gezet. De Europese Raad heeft de arrestatie op 24 mei jl. van de Malinese transitiepresident N'daw, transitiepremier Ouane en andere autoriteiten veroordeeld en aangedrongen op hun onmiddellijke vrijlating. De transitiepresident en -premier zijn enkele dagen later vrijgelaten en verblijven momenteel nog in huisarrest. Dankzij bemiddeling door de regionale organisatie ECOWAS en gezamenlijke internationale druk hebben de Malinese militairen weer een civiele premier aangesteld. Nederland en de EU verwelkomen en ondersteunen de bemiddeling door ECOWAS.

¹ VRT, 30 mei 2021, «President Emmanuel Macron waarschuwt Mali: Franse troepen weg als toestand radicaliseert», <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2021/05/30/president-emmanuel-macron-waarschuwt-mali-franse-troepen-weg-al/>

Vraag 3

Wat is uw reactie op de uitspraak van Macron dat hij Franse troepen zal terugtrekken als het west-Afrikaanse land afglijdt naar fundamentalisme en jihadisme? Was deze opvatting bij u reeds bekend? Hoe beoordeelt u deze?

Antwoord 3

Als gevolg van de militaire staatsgreep heeft Frankrijk de bilaterale militaire samenwerking met Mali tijdelijk opgeschort om druk te houden op een transitie naar een constitutionele en democratische orde. Na consultaties met de Malinese transitieautoriteiten heeft Frankrijk op 2 juli jl. besloten deze samenwerking te hervatten. President Macron kondigde daarnaast op 10 juni jl. een reorganisatie van de Franse militaire inzet in de Sahel aan, waaronder het einde van de Franse regionale contraterrorisme operatie Barkhane in haar huidige vorm. Het Franse besluit volgt op de reeds langer bekende Franse opvatting dat het wenselijk is om de inzet in de regio verder te internationaliseren en meer verantwoordelijkheid bij de Sahellanden zelf te leggen om hun eigen veiligheid te waarborgen en veiligheidsdreigingen, waaronder terrorisme, tegen te gaan. Het kabinet deelt de opvatting dat het wenselijk is dat Sahellanden meer verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen veiligheid.

Vraag 4

Wat zijn de gevolgen van de recente coup voor de VN-missie MINUSMA in Mali, waaraan Nederland 110 militairen levert, met name voor de juridische legitimiteit van de VN-missie, die er op verzoek van Mali is gekomen?

Antwoord 4

De militaire staatsgreep in Mali heeft geen gevolgen voor de rechtsgrond voor het optreden van de VN-missie MINUSMA. Deze wordt gevormd door resoluties van de VN-Veiligheidsraad (VNVN). Op 29 juni jl. heeft de VNVN het mandaat van MINUSMA met een jaar verlengd. Het huidige mandaat loopt tot 30 juni 2022 en is vastgelegd in resolutie 2584.

Op 26 mei jl. kwam de VNVN bij elkaar om over de ontwikkelingen in Mali te spreken. De VNVN veroordeelde in een persverklaring de arrestaties van de transitiepresident en -premier en herbevestigde steun voor terugkeer naar een civiel geleide transitie en bemiddeling door ECOWAS. De VNVN herbevestigde eveneens steun aan de VN-missie MINUSMA. Ook Nederland blijft achter deze missie staan.

Vraag 5

Op welke wijze wordt er contact gehouden met bondgenoten over de ontstane situatie? Zijn er meer landen die overwegen hun troepen terug te trekken?

Antwoord 5

Nederland onderhoudt op hoofdstedelijk niveau, via de Nederlandse ambassade in Bamako, en via VN- en EU-kanalen nauw contact met bondgenoten over de ontwikkelingen in Mali en de mogelijke implicaties daarvan voor de regio, de VN, EU en Nederland. Met name onderhoudt Nederland nauw contact met Frankrijk over de recent aangekondigde herziening van de Franse militaire inzet in de Sahelregio. De Minister van Buitenlandse Zaken sprak en marge van de Raad Buitenlandse Zaken van juni jl. hierover met haar Franse collega, die aangaf dat er met de herziening geen sprake is van een Franse terugtrekking uit de Sahel en dat Frankrijk toegewijd blijft aan de strijd tegen terrorisme. De precieze modaliteiten en planning van deze herziening zijn momenteel nog niet bekend. Er zijn voor zover bekend vooralsnog geen andere landen die een reorganisatie van hun militaire presentie overwegen als gevolg van de huidige politieke en veiligheidssituatie.

Vraag 6, 7

Welke gevolgen heeft dit voor de aangekondigde artikel-100 brief waarin een bijdrage van een C-130 transportvliegtuig voor de VN-Missie MINUSMA is voorzien?

Welke gevolgen heeft de coup en de nieuwe ontstane situatie voor de VN-missie MINUSMA als geheel en het rotatieschema waarmee wordt gewerkt, in het bijzonder voor de Nederlandse troepen?

Antwoord 6, 7

Zoals hierboven aangegeven zijn er geen gevolgen voor de rechtsgrond voor het optreden van de VN-missie MINUSMA. Er zijn ook geen gevolgen voor de voorziene Nederlandse bijdrage. Vanuit de missie blijft behoefte bestaan aan logistieke ondersteuning door Nederland en de andere partners binnen het C-130-rotatiemechanisme. Het besluit om MINUSMA met een C-130-transportvliegtuig, inclusief bemanning en ondersteunend personeel te ondersteunen blijft hiermee overeind staan (Kamerstuk nr. 29 521, nr. 417). De bijdrage zal plaatsvinden in een rotatieverband, waarbij Nederland in samenwerking en afwisseling met Noorwegen, Denemarken en Portugal de missie zal voorzien van de genoemde transportcapaciteit. Nederland is voornemens deze bijdrage vanaf medio november 2021 te leveren voor de duur van zes maanden. Uw Kamer zal na de zomer en in ieder geval ruim voor aanvang van de voorziene inzet de toegezegde aanvullende artikel 100-brief toekomen, waarin ook de laatste ontwikkelingen in Mali worden meegenomen.

Nederland levert momenteel geen eenheden aan MINUSMA. Wel levert Nederland momenteel drie stafofficieren en maximaal tien Koninklijke Marechaussee- en politiefunctionarissen aan MINUSMA (Kamerstuk 29 521, nr. 368). Ook ondersteunt Nederland op Duits verzoek het Duitse contingent in Gao met drie militaire specialisten (Kamerstuk 29 521, nr. 417). De totale Nederlandse bijdrage omvat daarmee op dit moment maximaal zestien functionarissen.

Vraag 8

Kunt u aangeven wat de diplomatieke route is, nu Mali tijdelijk is geschorst uit ECOWAS (Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten), om Mali weer op het democratische spoor te krijgen? Welke bijdrage leveren Nederland en de EU hieraan en op welke wijze ondersteunen zij de ECOWAS in dit traject? Deelt u de mening dat er een zo maximaal mogelijke inspanning moet worden geleverd om dit te pogen?

Antwoord 8

De internationale gemeenschap behoudt diplomatieke druk op Mali om het transitieproces te respecteren en terug te keren naar een constitutionele en democratische orde. Na de staatsgreep heeft ECOWAS opgeroepen tot benoeming van een civiele premier in Mali en tot het respecteren van het transitietijdspad en -agenda, met democratische presidentsverkiezingen in februari 2022, waaraan de huidige transitieautoriteiten niet mogen deelnemen. De bemiddeling door ECOWAS heeft inmiddels geleid tot de benoeming van een civiele premier. Daarnaast zet ECOWAS momenteel een monitoringsmechanisme op voor de transitie. Nederland en de EU steunen de bemiddeling door ECOWAS.

Frankrijk heeft de bilaterale militaire samenwerking met Mali tijdelijk stopgezet als gevolg van de militaire staatsgreep om druk te houden op de transitieautoriteiten zodat zij zich houden aan het vastgelegde transitieproces naar een constitutionele orde, met te houden democratische presidentsverkiezingen in februari 2022. Nadat de Malinese transitieautoriteiten hebben bevestigd zich te houden aan het transitietijdspad, heeft Frankrijk op 2 juli jl. besloten de militaire operationele samenwerking te hervatten.

De EU volgt de vorderingen nauwgezet en houdt in haar politieke en diplomatieke contacten met de transitieautoriteiten de druk hoog, bijvoorbeeld tijdens het recente bezoek aan Mali van de Hoge Vertegenwoordiger van de Europese Unie, Josep Borrell. Bovendien heeft de EU middels een verklaring van de Hoge Vertegenwoordiger aangegeven dat het respecteren van het transitietijdspad met presidentsverkiezingen in februari 2022, waarvoor de transitieautoriteiten zich niet kandidaat mogen stellen, een voorwaarde is voor blijvende inzet van de EU en de EU-lidstaten. Het kabinet deelt de mening dat er een zo maximaal mogelijke inspanning moet worden geleverd om Mali op het democratische spoor te krijgen. Nederland trekt daarin nauw op met internationale partners.